

การบริหารตามหลักหลักสี่ปฐุริสธรรมของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผล
ของทางการเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
Sappurisa-Dhamma Administration and the School Effectiveness
under Samutsakhon Primari Education Service Area Office

กฤษณา ประवासุข*
พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย**

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565
ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565
ตอบรับ 16/ มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักสี่ปฐุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักสี่ปฐุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ศึกษาค้นคว้าจาก ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า :

การบริหารตามหลักธรรมสี่ปฐุริสธรรม 7 ตามหลักสัจตบุรุดพระธรรมปิฎก (ประยูรธ ฺปยุตโต)

*ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Email : Kanokaornpravasook@gmail.com. โทร. 093-523-5049

**อาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดง ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไป ในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดย เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขาคณิตจากมากไปน้อย พบว่า การบริหารงานตามหลักสี่ปรัศธรรมของผู้ บริหารสถานศึกษา ด้านหลักปรัศญญา รู้ชุมชน อยู่ ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านหลักปคุคคัลญญาตา รู้บุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักกาลัญญาตา รู้กาล ด้านหลักธัมมัญญาตา รู้หลักและรู้จักเหตุ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ด้านหลักมัตตัญญาตา รู้ประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักอัตถัญญาตา รู้ความ มุ่งหมายและรู้จักผล อยู่ในระดับมากที่สุด และ ลำดับที่สุดท้าย หลักอิตตัญญาตา รู้ตน อยู่ในระดับ มากที่สุด

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถม ศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการ กระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านโดย

เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขาคณิตจากมากไปน้อย พบว่า อัตราการออกกลางคันของนักเรียน) อยู่ใน ระดับมากที่สุด รองลงมา คุณภาพโดยทั่วไปอยู่ใน ระดับมากที่สุด ความใส่ใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ใน ระดับมากที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตาม

หลักสี่ปรัศธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการ วิจัยพบว่า การบริหารตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับ สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็น ความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาการ บริหารตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถม ศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม กับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร รายด้าน มีความ สัมพันธ์กันทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันเรียง ลำดับได้ ดังนี้ คุณภาพโดยทั่วไป ความพึงพอใจใน งาน การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน และความใส่ใจในงาน

คำสำคัญ : การบริหารตามหลักสี่ปรัศธรรม, ประสิทธิผลของทางการเรียนของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the Sappurisa-Dhamma principles administration of the school administrators under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office, 2) to study the effectiveness of educational institutions under the of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office and, 3) to study the relationship between the administration according to the Sappurisa-Dhamma principles of the

school administrators with the effectiveness of the educational institution under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office.

The population is 103 schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The samples were selected from 86 schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The instrument used in this study was questionnaires. The statistics used in data analyzing were frequencies (Frequency), percent (Percentage), average (Mean), standard deviation (S.D.) and the correlation coefficient (r_{xy}) of Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient).

The results of this research were as follows:

1. Sapphurisa-Dhamma principles administration of the school administrators with the effectiveness of the educational institution under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office in overall and the details of all aspects were at the highest level.

2. The effectiveness of educational institutions under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The research results were found that the overall was at the highest level. It is not so different.

3. The level of the relationship between Sapphurisa-Dhamma administration of the school effectiveness under the Samut

Sakhon Primary Educational Service Area Office. The overall of relationship was at the highest level was statistically significant at the 0.05 levels.

Keywords : Sappurisa-Dhamma Administration, School Administrators, School Effectiveness.

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการภายใต้การกำกับดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารงานโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติ กำกับดูแลสนับสนุนส่งเสริมและประสานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหน่วยงานองค์กรและบุคคลต่าง ๆ ที่จัดการศึกษามากับบังคับและขึ้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา จึงเป็นหน่วยอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา และหน่วยงานจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเป็นธรรม ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับ หลักสูตรปฐพีธรรมและประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรชั้นนำที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน บนพื้นฐานความเป็นไทย บริหารจัดการด้วยระบบเครือข่ายที่เข้มแข็ง แต่จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2555 – 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้สรุปผลการประเมินประสิทธิผลการจัดการสถานศึกษา และยังพบปัญหาอยู่หลายจุด ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษา มีสัดส่วนผลการประเมินอยู่ในระดับดีมากเพียง พิจารณาจาก

ผลการปฏิบัติบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ด้วยความมีหลักธรรมปรีชาธรรมตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปรวมถึงปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 47.73 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2560)

รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ปีการศึกษา 2559 ตามจุดเน้นระยะที่ 2 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า จุดเน้นที่ 1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล ตัวชี้วัดด้านผลการทดสอบแห่งชาติ (O-net) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีผลคะแนนเพียง 1 ระดับคุณภาพแค่พอใช้ จุดเน้นด้านการพัฒนาผู้เรียนในรายด้านจุดเน้นที่ 1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล ตัวชี้วัดด้านผลการทดสอบแห่งชาติ (O-net) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีผลคะแนนเพียง 1 ระดับคุณภาพแค่ นอกจากนี้ในรายงานสรุปและอภิปรายผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2559 พบว่าในระดับชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิจารณาคะแนนผลการทดสอบเฉลี่ยรวมระดับเขตพื้นที่พบว่า คะแนนผลการทดสอบเฉลี่ยรวมของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปี 2561 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมในปี 2560 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนลดลง เมื่อพิจารณาผลคะแนนรายวิชา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีเพียงรายวิชาภาษาไทยเท่านั้นที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านร้อยละ 50 ขึ้นไป คือ 54.38 นอกนั้นไม่มี

รายวิชาใดที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ผ่านร้อยละ 50 ได้แก่ สังคมศึกษา (47.43) คณิตศาสตร์ (41.63) วิทยาศาสตร์ (41.52) และภาษาอังกฤษ (36.06) ตามลำดับ นอกจากนี้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังมีปัญหาเด็กออกกลางคันเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง และในปีการศึกษา 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้นำรูปแบบ “สตูลโมเดล” การแก้ปัญหาเด็กออกกลางคันของ กศน. จังหวัดสตูล มาเป็นต้นแบบในการแก้ปัญหาเด็กออกกลางคันตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่จากรายงานผลการสำรวจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 ในภาพรวม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครมีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาคตลอดมา แต่ผลการสำรวจกลับพบว่า จำนวนเด็กออกกลางคันเพิ่มขึ้นทุกปีและจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และความสำเร็จของสถานศึกษาอันประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ต่ำลง อัตรานักเรียนออกกลางคันที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารตามหลักหลักสี่ปรีชาธรรมของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผลของทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อสถานศึกษา ทั้งยังเป็น

ประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผลของทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูล และรวบรวมจากเอกสาร แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ของ Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel (2008) และแนวคิดทางด้านกระบวนการทางการศึกษา ตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุรุษธรรมปิฎก ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2553)
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและรวบรวมข้อมูล จากวิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ วารสาร บทความ และงานตำราวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยฉบับนี้

3. ใช้ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาการณ์ในตำแหน่ง จำนวน 1 คน และครู 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน

4. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลัก สัตบุรุษธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ของ Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel (2008)

ผลการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุรุษธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุรุษธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานจากมากไปน้อย พบว่า การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักปริสัญญุตตา รู้ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านหลักปุกคัลญุตตา รู้บุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักกาลัญญุตตา รู้กาล ด้านหลักธัมมัญญุตารู้หลักและรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักมัตถัญญุตารู้ประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักอัตถัญญุตารู้ความมุ่ง

หมายและรู้จักผล อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับ
ที่สุดท้าย หลักอรรถัตถ์ยุดา รู้ตน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
สมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม
ศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการก
กระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย
เลขาคณิตจากมากไปน้อย พบว่า อัตราการออก
กลางคั้นของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รอง
ลงมา คุณภาพโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ความ
ใส่ใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจใน
งาน อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย ผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน
ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการ
วิจัยพบว่า การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
สมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับ
สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็น
ความสัมพันธ์แบบคล้ายตามกัน เมื่อพิจารณาการ
บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม
ศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมกับประสิทธิผลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร รายด้าน มีความ
สัมพันธ์กันทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันเรียง

ลำดับได้ ดังนี้ คุณภาพโดยทั่วไป ความพึงพอใจใน
งาน การลดอัตราการออกกลางคั้นของนักเรียนผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน และความใส่ใจในงาน

อภิปรายผล

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตาม
หลักสัปปุริสธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7
ตามหลักสัตบุรุษพระธรรมปิฎกของผู้บริหารสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม
ศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตาม
ค่าเฉลี่ยเลขาคณิตจากมากไปน้อย ด้านหลักปริ
สัญญัตตา รู้ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา
ด้านหลักปุคคัลญัตตา รู้บุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด
ด้านหลักกาลัญญัตตา รู้กาล ด้านหลักอัมมัญญัตตา
รู้หลักและรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลัก
มัตตัญญัตตา รู้ประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน
หลักอรรถัตถ์ญัตตา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล อยู่ใน
ระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย หลักอรรถัตถ์
ยุดา รู้ตน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลัก
สัตบุรุษพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้
บริหารสถานศึกษา เป็นธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่
ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ธรรมของผู้ดี
ต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะการบริหาร
งานไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด เป้าหมายสำคัญคือคาดหวัง
เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร
ซึ่งสอดคล้องกับ ปัญญันทมิขุ (2552) ได้กล่าว
ว่า ธรรมอันประเสริฐเป็นทรัพย์สมบัติ สัตบุรุษ คำ
ว่าสัตบุรุษ ก็คือ นักปราชญ์ผู้มีความเฉลียวฉลาด
มีสติปัญญาว่องไวรู้เท่าทันเหตุการณ์ทั้งในปัจจุบัน
ที่เกิดขึ้น เมื่ออำนาจเกิดขึ้นก็จะเข้าใจ และเมื่อ

เปลี่ยนแปลงอะไร ก็มีวิธีแก้ไขด้วยสติปัญญาเฉลียวฉลาดนั่นเอง พระพุทธองค์ตรัสสอน ว่าสัปปุริสธรรมอันเป็นสมบัติของสัตบุรุษเป็นปราชญ์ผู้มีสติปัญญาดี และสอดคล้องกับ สุวรรณนา มีเดช (2558) พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอตากาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน มีความเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมน้อยของทุกฝ่าย สอดคล้องกับ พระไพโรจน์ วัฒนโร วงศ์ภักดี (2557) พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยภาพรวม มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ส่วนด้านที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านธัมมัญญา (รู้จักเหตุ) สอดคล้องกับ พระมหาคมเพชร วชิรบุญ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง สัปปุริสธรรมของผู้บริหารกับอัจฉริยภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการวิจัยพบว่า สัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อัตตัญญา รู้ตน ธัมมัญญา รู้หลักและรู้จักเหตุ และบุคคลัญญา รู้บุคคลและอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ปริสัญญญา รู้ชุมชน กาลัญญา รู้กาล อัตตัญญา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผลและ มัตตัญญา รู้ประมาณ สอดคล้องกับ งานวัชรา คำทะเนตร (2555) พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักสัปปุริสธรรมของข้าราชการ การตำรวจ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบ

ว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยผลจากมากไปน้อย พบว่า อัตราการออกกลางคันของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คุณภาพโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ความใส่ใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้ายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเกิดจากความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการเพิ่มคุณภาพการผลิตนักเรียน และคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มากขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่น้อยลงหรือคงที่ ทั้งยังมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการทำงาน แสดงให้เห็นถึงความรู้ และทักษะของผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษาอย่างมีเอกภาพ ประกอบไปด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในงาน ความใส่ใจงาน การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน และคุณภาพโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ Austin and Reynolds (1990) กล่าวว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จ ได้แก่ การจัดการอาคารสถานที่ ภาวะผู้นำ ความมีเสถียรภาพของบุคลากร การจัดระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การจัดการเวลาเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุด ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน

จากผู้ปกครอง การวางแผนร่วมกัน ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน และความมีระเบียบวินัย สอดคล้องกับ Edmonds (1979) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นที่ประเด็น ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การให้ความสำคัญกับทักษะพื้นฐาน ความคาดหวังให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูง บรรยากาศที่ปลอดภัยและอบอุ่น การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สอดคล้องกับ โสภางค์ วงษ์นาคเพ็ชร (2557) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดอัตราการลาออกกลางคัน คุณภาพโดยทั่วไป การขาดงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับ ประไพ อุดมผล (2554) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ด้านการขาดงาน ด้านคุณภาพโดยทั่วไป ด้านความพึงพอใจในการทำงาน และด้านผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ สอดคล้องกับ ไพรินทร์ สุขโข (2554) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถาน

ศึกษาในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การลดอัตราการลาออกจากการเรียนกลางคัน คุณภาพโดยทั่วไป การขาดงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ โสภางค์ วงษ์นาคเพ็ชร (2557) ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน และสอดคล้องกับ ประไพ อุดมผล (2554) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมส่งผลต่อประสิทธิผล

ของสถานศึกษาในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สอดคล้องกับ ศุภกร อินทร์คล้าย (2556) ได้ศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่น 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน สอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ แซ่ไคว่ (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลที่ได้จากการศึกษา

1. การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัจตบุรุษพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักอรรถัตถุญดารู้ตน ผู้บริหารต้องไม่ละทิ้งหน้าที่ราชการและไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ ช่มใจในสถานการณ์ต่าง ๆ

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาผลคะแนนสอบของตนเองในระดับสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผลต่อการทำงานของครูในสถานศึกษา

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

บรรณานุกรม

ปัญญาชนพิชิต. ธรรมะกับการดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2552.

ประไพ อุดมผล. การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

พระมหาคมเพชร วชิรปัญญา. สัปปุริสธรรมของผู้บริหารกับอัจฉริยภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูรย์ ปยุตโต). **หลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัจจบุตพระธรรมปิฎก.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.
- พระไพโรจน์ วัฒนาวโร วงศ์ภักดี. **พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557.
- ไพรินทร์ สุขโข. **สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5.** ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- วีระ คำทะเนตร. (2550).บทคัดย่อ. **การปฏิบัติงานตามหลักสัปปุริสธรรมของข้าราชการตำรวจสังกัด กองบังคับการตำรวจนครบาล 8.** วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภกร อินทร์คล้าย. (2556) **ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1.** ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิริลักษณ์ แซ่ไคว้. **ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.** การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.
- สุวรรณนา มีเดช. **การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดาเคี จังหวัดนครสวรรค์.** พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560.** สมุทรสาคร: กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, 2560.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. **การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.
- Austin, Garham E., and Reynolds, John D. **Managing for improved school effectiveness: An international survey.** School Organization, 1990.
- Edmonds, R. **Some schools work and more can.** Social Policy, 1979.
- Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel. **Educational Administration. Theory Research and Practice, 8th ed.** Singapore : McGraw - Hill,Inc, 2008.

